

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Anayasa Mahkemesi'nin benzer konularda verdiği kararlarda da belirtildiği üzere Anayasa'nın 87. maddesinde, genel olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yasa koyma, değiştirme ve kabul etmesine özel olarak yer verilmiştir. Yasa tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülme usul ve esasları ile yayımlanması Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerinde düzenlenmiş, bütçe yasalarının görüşülme usul ve esasları ise 162. maddede ayrıca kurala bağlanmıştır. Bütçe yasa tasarılarının görüşülmesinde ayrı bir yöntem kabul edilmiş, Genel kurulda üyelerin gider artırıcı veya gelir azaltıcı tekliflerde bulunmaları önlenmiş ve Anayasa'nın 89. maddesinde de diğer yasalardan farklı olarak Cumhurbaşkanına bütçe yasalarını bir daha görüşülmek üzere TBMM'ne geri gönderme yetkisi tanınmamıştır. Öte yandan Anayasa'nın 163. maddesinde bütçelerde değişiklik yapılabilmesi esasları da düzenlenmiş, Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi tanınmamıştır.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında, 'Bütçe yasalarına bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz' denilmektedir. Yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla 'bütçe ile ilgili hükümler' ifadesi bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

Bir kuralın bütçeden harcamayı ya da bütçede gelir sağlamayı gerektirir nitelikte bulunması, mutlak biçimde 'bütçe ile ilgili hükümlerden' sayılmasını gerektirmez. Her yasa da değişik türde gidere neden olabilecek kurallar bulunabilir. Böyle kuralların bulunmasıyla örneğin eğitim, savunma, sağlık, yargı tarım, ulaşım ve benzeri kamu hizmeti alanlarına ilişkin yasaların değiştirilip kaldırılması için de bütçe yasalarına hüküm koymak yoluna gidilebilir. Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan yasakoyucunun başka amaçla ve bütçeninkinden tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirmesi gereken yasama işlemleridir. 'Bütçe ili ilgili hüküm' ifadesine dayanan gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Anayasa'nın 161. maddesinin getiriliş amacı bütçe yasalarında bütçe kavramı dışındaki konulara yer vermemek, böylece bütçe yasalarını ilgisiz kurallardan uzak tutmak, kendi yapısı içinde bütünleştirmek olduğundan bütçe yasası ile bir yasa ya da kanun hükmünde kararnamenin herhangi bir kuralı değiştirilemeyeceği gibi, bütçe ile ilgili olmayan bir kural da konulamaz hükmü yer almaktadır.

Bu durumda itiraz konusu kural ile müstakil bir kanun konusu olması gereken kılavuzluk ve römorkaj hizmetleri vermekte olan kamu ve özel kuruluşlarını bu hizmetlerinden elde ettikleri aylık gayrisafi hasılatın yüzde altıbuçuk (%6.5) oranında pay alınmasının kurala bağlanması bütçe kanunlarına bütçeyle ilgisi olmayan bir hüküm konulması niteliğinde olup belirtilen gerekçelerle Anayasa'ya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun 56. maddesinin (b) fıkrasının Anayasa'nın 87, 88, 89 ve 161. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varıldığından

Esas Sayısı : 2003/24

Karar Sayısı : 2003/35

bu konuda karar verilmek üzere dava dosyasındaki belge örneklerinin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine, 26.6.2002 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.""